

**Ομιλία του Προέδρου του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών
Καθηγητή Νίκου Δεμερτζή
στην Επετειακή Εκδήλωση του ΙΚΥ
για τα 60+1 Χρόνια Επιτυχημένης Πορείας
και Προσφοράς.
«Επιβραβεύουμε τους άριστους
Στηρίζουμε όσους έχουν ανάγκη»**

Τετάρτη, 28 Νοεμβρίου 2012, Ζάππειο Μέγαρο

Αξιότιμε Κύριε Υπουργέ,

Κυρίες και κύριοι,

Με ιδιαίτερη χαρά και ικανοποίηση σας καλωσορίζω στην επετειακή εκδήλωση για τα 61 χρόνια λειτουργίας του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών. Εμείς στο ΙΚΥ, το ΔΣ και το σύνολο των υπηρεσιών και του προσωπικού, έχουμε την ευθύνη και την τιμή συνάμα να υπηρετούμε ένα από τους μακροβιότερους και ευγενέστερους θεσμούς της ελληνικής κοινωνίας για την εκπαίδευση, την έρευνα, την τέχνη και τον πολιτισμό γενικότερα. Υπηρετούμε μια παράδοση όχι με τη μορφή μιας κληρονομημένης κατάστασης, αλλά υπό την έννοια μιας ζωντανής κουλτούρας, μιας διαρκούς και συστηματικής σχέσης συνέχειας και ασυνέχειας, σταθερότητας και αλλαγής. Αυτό ήταν εξάλλου και το πνεύμα των ιδρυτών του ΙΚΥ.

Ας πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή: Το ΙΚΥ ιδρύθηκε το 1951 ως ΝΠΔΔ με πρωτοβουλία του τότε υπουργού παιδείας Γεωργίου Παπανδρέου. Στα μέλη του πρώτου ΔΣ, αλλά και σε μεταγενέστερα ΔΣ, συμπεριλαμβάνονταν ονόματα μεγάλου διαμετρήματος, όπως ο Αλέξανδρος Δελμούζος, ο Γεώργιος Βεντήρης, ο Ξενοφών Ζολώτας, ο Στρατής Ανδρεάδης, ο Πέτρος Χάρης, ο Άλκης Αγγέλου και ο Κων/νος Δημαράς, ο οποίος διετέλεσε Γενικός Δ/ντης από το 1951 έως το 1967 οπότε και τον έπαυσε η δικτατορία. Το 1964

μετατράπηκε σε αποκεντρωμένη υπηρεσία του Υπ. Παιδείας, διατηρώντας παράλληλες όλες τις ιδιότητες του ΝΠΔΔ. Μέχρι το 1956 το ΙΚΥ στεγαζόταν επί της οδού Αμαλίας 52, οπότε και μεταστεγάστηκε, μέχρι το 2006, σε ιδιόκτητο νεοκλασικό κτίριο επί της οδού Λυσικράτους 14, το ιστορικό κτίριο-έμβλημα του Ιδρύματος. Προσφάτως και για τεχνικούς λόγους η έδρα του φιλοξενείται σε δημόσιο κτίριο στη νέα Ιωνία.

Ήταν δύο χρόνια μετά τη λήξη του εμφυλίου πολέμου και δέκα σχεδόν από την έναρξη του Δευτέρου Παγκοσμίου. Επί μία δεκαετία η Ελλάδα είχε καθαιμαχτεί, υπήρχε άμεση ανάγκη κοινωνικής ανασυγκρότησης σε τομείς καίριας σημασίας, όπως η εκπαίδευση και η τεχνολογία, για την εκκίνηση της αναπτυξιακής διαδικασίας κυρίως στην περιφέρεια, όπου οι ελλείψεις σε επιστημονικό προσωπικό, στη δημοτική και μέση εκπαίδευση, στη δικαιοσύνη, στη γεωργική οικονομία και τις υποδομές ήταν εξαιρετικά επείγουσες. Αλλά και γενικότερα, υπήρχε ανάγκη μιας ηθικο-διανοητικής ανάταξης. Ακριβώς για την αντιμετώπιση των αναγκών εκείνων δημιουργήθηκε το ΙΚΥ. Όχι για το σχηματισμό μιας στενής αριστοκρατίας, όπως προσφυώς διακήρυττε ο πρώτος Πρόεδρος του ΔΣ Γεώργιος Βεντήρης, αλλά για την πνευματική εξύψωση των λαϊκών στρωμάτων και για τη διαμόρφωση ενός μέσου δημόσιου και κοινωνικού βίου ανώτερου επιπέδου. Μέσα από αυτήν τη διαδικασία θα αναδεικνυόταν η κρίσιμη μάζα των ανθρώπων από την οποία θα προέκυπταν ηγέτες στις διάφορες περιοχές της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής δραστηριότητας. Και τούτο διότι εξ αρχής σκοπός του ΙΚΥ ήταν και εν πολλοίς εξακολουθεί αλλά και πρέπει να είναι η παροχή οικονομικής ενισχύσεως προς πρόσωπα μη διαθέτοντα επαρκή ίδια οικονομικά μέσα, διακρινόμενα στη νοημοσύνη, την επίδοση στις σπουδές και το ήθος.

Έτσι και έγινε. Στην αρχή δόθηκαν υποτροφίες για τη μέση εκπαίδευση, για μεταπτυχιακές σπουδές στο εσωτερικό, καθώς και για επαγγελματική εκπαίδευση. Πολύ σύντομα χορηγήθηκαν και υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό. Σύντομα άρχισαν να φαίνονται οι καρποί της προσπάθειας εκείνης. Με τα χρόνια, το ΙΚΥ συνέβαλε στη στελέχωση των ΑΕΙ της χώρας, της δημόσιας διοίκησης, του συστήματος υγείας, της οικονομικής και καλλιτεχνικής ζωής με νέους ταγούς που άνοιξαν προοπτικές για όλους μας. Εκτός από εκείνους που ήδη μας μίλησαν και εκτός από εκείνους που θα εμφανιστούν στην οθόνη λίγο αργότερα, είμαι βέβαιος πως στην αίθουσα αυτή υπάρχουν και άλλοι πρώην υπότροφοι του ΙΚΥ.

Κυρίες και κύριοι,

Όλα αυτά τα χρόνια έχει συντελεστεί ένα μεγάλο έργο, ο όγκος του οποίου αυξήθηκε όταν από το 1987 το ΙΚΥ ανέλαβε την ευθύνη του συντονισμού, της υλοποίησης και της διάδοσης των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων για την Εκπαίδευση (Erasmus 1987, Lingua 1991, ΣΩΚΡΑΤΗΣ I 1995-2000, ΣΩΚΡΑΤΗΣ II 2000-2006). Από το 2007 ορίστηκε ως η Εθνική Μονάδα για το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Δια Βίου Μάθηση», Lifelong Learning Programme — LLP (2007-2013) το οποίο περιλαμβάνει το Erasmus, το Leonardo da Vinci, το Grundtvig και το Comenius, στηρίζοντας την εκπαιδευτική κινητικότητα, τη συνεργασία μεταξύ των Ιδρυμάτων και την εκπαιδευτική πολιτική.

Συνεπώς, από τη μεριά του το ΙΚΥ εργάζεται για την επίτευξη του στόχου της Λισαβόνας ώστε να καταστεί η Ευρώπη η πιο ανταγωνιστική οικονομία και κοινωνία της γνώσης, με βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, περισσότερες και καλύτερες θέσεις απασχόλησης,

2

μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή μέσα και από την ενίσχυση του εργατικού δυναμικού και της καταπολέμησης της ανεργίας. Για το έργο του αυτό ελέγχεται και πιστοποιείται όσον αφορά στην αξιοπιστία και στην ποιότητά του έτσι, ώστε σήμερα το ΙΚΥ να προετοιμάζει τη δυναμική του πορεία προς το νέο Πρόγραμμα “Erasmus For All” (2014-2020) που θα αντικαταστήσει το LLP.

Εν συντομία λοιπόν το συνολικό του έργο αποτυπώνεται επιλεκτικά στα παρακάτω ποσοτικά στοιχεία:

- **43** διαφορετικά προγράμματα συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών με χιλιάδες ωφελούμενους ετησίως.
- Μέχρι σήμερα έχει χορηγήσει **6.519** υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές στο εσωτερικό και **5.961** υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό.
- Εκτός από τους ωφελούμενους του ευρωπαϊκού προγράμματος, οι εν ενεργεία υπότροφοι ανέρχονται τους **815**.
- Μεταξύ 1992-2012 χορηγήθηκαν **1.200** υποτροφίες σε αλλοδαπούς στο πλαίσιο του Προγράμματος Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού.
- Μεταξύ 1992-2012 χορηγήθηκαν **2.571** υποτροφίες σε αλλοδαπούς για μεταπτυχιακές και μεταδιδακτορικές σπουδές.
- Μεταξύ 1992 και 2000 χορηγήθηκαν **2.536** υποτροφίες σε αλλοδαπούς για προπτυχιακές σπουδές.
- Από το 1986 μέχρι σήμερα χορηγήθηκαν **130** υποτροφίες για διδακτορικές σπουδές στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Φλωρεντίας (Ε.Π.Ι.Φ.).
- Από το 1999 μέχρι σήμερα χορηγήθηκαν **567** υποτροφίες στο πλαίσιο του προγράμματος ανταλλαγών και επιστημονικής συνεργασίας Ελλάδας- Γερμανίας (ΙΚΥΔΑ).
- Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι το ΙΚΥ συμπράττει με Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς (Academic Cooperation Association – ACA, , European Space Agency-ESA, European Organization for Nuclear Research-CERN) με στόχο την από κοινού ανάπτυξη προγραμμάτων ενίσχυσης της ερευνητικής κινητικότητας, αλλά και πολιτικών στον τομέα της διεθνούς ακαδημαϊκής συνεργασίας.
- Συνολικά όσον αφορά στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Comenius και συγκεκριμένα στις συμπράξεις, έχουν μετακινηθεί **7.084** άτομα από το 2008 μέχρι και το 2011.

- Μεταξύ 1987, όταν και πρωτοξεκίνησε το Erasmus (το οποίο έκλεισε 25 χρόνια ζωής) και 2011 το σύνολο των εξερχόμενων Ελλήνων φοιτητών ανήλθε στις **43.662**.
- Οι Έλληνες εξερχόμενοι ερασμιακοί φοιτητές δείχνουν να προτιμάνε ως χώρες υποδοχής την Ισπανία, τη Γαλλία και τη Γερμανία και την Ιταλία.
- Μια πολύ σημαντική πτυχή του προγράμματος Erasmus είναι και η δυνατότητα που έχουν οι φοιτητές, από το 2007 και μετά, να μετακινηθούν για πρακτική άσκηση στο εξωτερικό, ανοίγοντας έτσι νέους δρόμους για τη μελλοντική τους σταδιοδρομία. Το σύνολο των φοιτητών ανέρχεται σε **1.379**, σημειώνοντας αυξητική πορεία.
- Το σύνολο των καταρτιζομένων μέσω της δράσης της Κινητικότητας Leonardo da Vinci ανέρχεται σε **10.028** άτομα.
- Το σύνολο των εγκεκριμένων αιτήσεων που έγιναν στο πλαίσιο του προγράμματος Grundtvig ανέρχεται σε **682** σχέδια.

Για ό,τι θετικό έχει μέχρι πρόσφατα συντελεστεί νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω τις προηγούμενες διοικήσεις και τους/τις προέδρους του Ιδρύματος, καθώς και τα στελέχη και το προσωπικό του.

Από τον Μάιο του 2010, από τότε που ξεκίνησε η θητεία του παρόντος ΔΣ, όχι χωρίς δυσκολίες, στηριχθήκαμε στην παρακαταθήκη των προηγούμενων και φροντίσαμε παράλληλα να κινήσουμε διαδικασίες ανανέωσης σε πολλά επίπεδα. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και των εκ του νόμου προβλεφθέντων περιθωρίων δράσης, ο Πρόεδρος και τα υπόλοιπα μέλη του ΔΣ, σε εθελοντική ουσιαστικά βάση και με τη στήριξη των στελεχών του Ιδρύματος, σχεδίασαν και εφάρμοσαν σειρά νέων δράσεων και ρυθμίσεων, οι κυριότερες εκ των οποίων είναι:

- ✓ **Ολοκλήρωση μελέτης, με τη συνδρομή του ΕΚΚΕ, για την αξιολόγηση του συνόλου των λειτουργιών του Ιδρύματος και τον προσδιορισμό νέων στοχοθεσιών και τρόπου οργάνωσης των υπηρεσιών, με βάση τις ανάγκες μας και τις βέλτιστες πρακτικές άλλων χωρών.**
- ✓ **Ανανέωση γνωστικών πεδίων στη βάση μιας αναπτυξιοκεντρικής λογικής χορήγησης υποτροφιών για διδακτορικές σπουδές. Οι εν λόγω υποτροφίες προκηρύσσονται για εξειδικευμένες ερευνητικές περιοχές αιχμής και καινοτομίας συμπλέοντας με τις εθνικές προτεραιότητες στην έρευνα και την τεχνολογία.**
- ✓ **Ανασχεδιασμός και εκ βάθρων αλλαγή του συστήματος επιλογής των υποτρόφων με το σύστημα της εξατομικευμένης και εξ αποστάσεως αξιολόγησης, έτσι ώστε να διασφαλίζεται έτι περαιτέρω η διαφάνεια και η αξιοπιστία του συστήματος υποτροφιών που χρηματοδοτούνται από εθνικά κονδύλια.**
- ✓ **Αναθεώρηση των προϋποθέσεων και του συστήματος επιλογής αλλοδαπών υποψηφίων για τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών και ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού.**

- ✓ **Αναθεώρηση του υπάρχοντος προγράμματος υποτροφιών στο CERN και θέσπιση νέου που περιλαμβάνει και φυσικούς υψηλών ενεργειών.**
- ✓ **Ολοκληρωμένο πρόγραμμα μελέτης και αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Ιδρύματος και των έξι κληροδοτημάτων που διαχειρίζεται, έτσι ώστε να προκύψουν μεγαλύτερα κονδύλια για τις αντίστοιχες υποτροφίες των κληροδοτημάτων.**
- ✓ **Μεταστέγαση (Αύγουστος 2012) σε κτίριο του δημοσίου για τρία τουλάχιστον χρόνια και εξοικονόμηση σημαντικού ποσού ενοικίων.**
- ✓ **Εφαρμογή συστήματος εσωτερικού ελέγχου της πορείας υλοποίησης του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Δια Βίου Μάθηση» και εκ βάθρων ανασύσταση του εγχειριδίου εσωτερικών διαδικασιών.**
- ✓ **Ψηφιοποίηση των πρακτικών του ΔΣ και ανάπτυξη εφαρμογής μηχανισμών αναζήτησης.**
- ✓ **Θέσπιση τακτικού δελτίου ηλεκτρονικής ενημέρωσης για τις δραστηριότητες του Ιδρύματος.**
- ✓ **Σχεδίαση νέας ιστοσελίδας του Ιδρύματος φιλικότερης προς τον χρήστη.**

Όμως αγαπητές κυρίες και κύριοι εδώ σήμερα δεν θέλω να σταθώ μόνο στην παρελθούσα και τρέχουσα συμβολή του ΙΚΥ στην παιδεία, την επιστήμη, την έρευνα και τον πολιτισμό. Επιτρέψτε μου λοιπόν να αναφερθώ και στις μελλοντικές, και εν πολλοίς αναξιοποίητες, δυνατότητές του:

Όπως πριν από 61 χρόνια, η Ελληνική κοινωνία τελεί σε επείγουσα ανάγκη ανασυγκρότησης. Η αποτελεσματική αντιμετώπιση της κρίσης δεν μπορεί παρά να στηρίζεται σε παραγωγικές επενδύσεις πρώτιστη μεταξύ των οποίων είναι αυτή σε ανθρώπινο κεφάλαιο. Η Ελλάδα επείγεται να επενδύσει στην παιδεία, την εκπαίδευση, την έρευνα, την κατάρτιση και την επιμόρφωση προκειμένου συντεταγμένα και δίχως να χαθεί η κοινωνική συνοχή να βαδίσει προς αυτό που ονομάζεται 'οικονομία της καινοτομίας' και 'παραγωγική ανάπτυξη'. Η αναπτυξιακή διάσταση της έρευνας έχει αναγνωρισθεί πλήρως από την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς έχει αποδειχθεί ότι η αύξηση των επενδύσεων στην έρευνα και στην τεχνολογία έχει άμεσο αντίκρυσμα στην αύξηση του ΑΕΠ. Άλλωστε, με βάση το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης 2011-14, καλούμαστε να υιοθετήσουμε συγκεκριμένο στόχο αύξησης της δαπάνης για την έρευνα προκειμένου να προσεγγίσουμε τον ευρωπαϊκό μέσο όρο που είναι της τάξης του 2% ενώ ο δικός μας παραμένει καθηλωμένος στο 0.5% του ΑΕΠ. Τούτο όπως καταλαβαίνετε ενέχει μια βαθιά κοινωνικο-οικονομική διάσταση καθώς στο σημερινό παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον η ανάκαμψη και προπαντός η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας δεν μπορεί και δεν πρέπει να επέλθει με μείωση του κόστους εργασίας αλλά με επενδύσεις σε περιοχές αιχμής και καινοτομίας.

Όπως στην αρχή της λειτουργίας του έτσι και τώρα οι υποτροφίες του ΙΚΥ συνιστούν μια πολύ αποδοτική επένδυση αν συγκρίνει κανείς την αναλογία κόστους-οφέλους, οφέλους όχι μόνο προσωπικού φυσικά, αλλά και ευρύτερα κοινωνικού. Πέρα από την επικέντρωση σε επιλεγμένους ερευνητικούς τομείς αιχμής και καινοτομίας που ήδη εφαρμόζει, εδώ και ενάμιση περίπου έτος, το ΙΚΥ έχει καταθέσει σκέψεις και προτάσεις νέων προγραμμάτων που μπορούν συμβάλλουν έτι περαιτέρω στην ενίσχυση του ερευνητικού δυναμικού της

χώρας προς την κατεύθυνση που μόλις πριν περιέγραφα. Μεταξύ άλλων οι προτάσεις αυτές περιλαμβάνουν:

- **ερευνητικές χορηγίες σε μικτές ερευνητικές ομάδες διαφορετικών πανεπιστημιακών εργαστηρίων της ημεδαπής και της αλλοδαπής,**
- **συνέργειες και συμπράξεις ανάμεσα σε πανεπιστημιακά ερευνητικά κέντρα και ερευνητικούς φορείς του ιδιωτικού τομέα,**
- **χορηγίες ερευνητικών προγραμμάτων και ενίσχυση ερευνητικών ομάδων ανά πανεπιστημιακό τμήμα,**
- **επιχορηγήσεις σε διακεκριμένους έλληνες επιστήμονες του εξωτερικού για πραγματοποίηση έρευνας στην Ελλάδα,**
- **βραβεύσεις διδακτορικών διατριβών με κριτήριο την αριστεία.**

Εκτός όμως από τη συμβολή του στην ενίσχυση του ερευνητικού δυναμικού, το ΙΚΥ κάλλιστα θα μπορούσε υποστηρίξει ένα πρόγραμμα εσωτερικού Erasmus για την κινητικότητα ελλήνων φοιτητών/τριών εντός των ΑΕΙ της χώρας, κάτι που φαίνεται να απασχολεί και το Υπουργείο Παιδείας, και το οποίο ως αίτημα μου έχει μεταφερθεί από Προέδρους Επιστημονικών Συλλόγων της χώρας και από μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ.

Επιπλέον, θα μπορούσε να λειτουργήσει και ως φορέας χορήγησης άτοκων φοιτητικών δανείων- μια σκέψη που είχε διατυπώσει ο Κ.Θ. Δημαράς ήδη από το 1965, έγινε πράξη το 1993 επί προεδρίας Κων/νου Κεραμέα με ΚΥΑ, η οποία όμως συντομότατα καταργήθηκε το 1996.

Θα μπορούσε ακόμη να προβεί σε συνέργειες με ιδιωτικά κοινωφελή ιδρύματα χορήγησης υποτροφιών και ερευνητικών ενισχύσεων έτσι, ώστε να προκύψουν πολλαπλασιαστικά οφέλη για όσο το δυνατόν περισσότερους/ες σπουδαστές μας, κάτι προς την κατεύθυνση του οποίου έχω ήδη εργαστεί.

Για την επίτευξη αυτών των στόχων απαιτούνται βεβαίως αλλαγές στους ρυθμούς εργασίας του Ιδρύματος προπάντων όμως απαιτείται η συνδρομή της πολιτείας για την αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου που διέπει το Ίδρυμα. Η ανάγκη μιας τέτοιας αλλαγής έχει προ πολλού διαπιστωθεί. Το ΙΚΥ ρυθμίζεται από νομοθετικές διατάξεις το περιεχόμενο των οποίων αντιστοιχεί στα δεδομένα των αρχών της δεκαετίας του 1990. Στο μεταξύ το ΙΚΥ έχει αναπτυχθεί σε ένα σύνθετο οργανισμό με πολλαπλούς αποδέκτες και ωφελουμένους, οι λειτουργίες του οποίου αξιώνουν διαφορετικό ρυθμιστικό πλαίσιο. Η αλλαγή αυτή οφείλει να αποσκοπεί σε τρία κυρίως σημεία:

1. **Τη διεύρυνση της αποστολής του Ιδρύματος έτσι ώστε εκτός από υποτροφίες και βραβεία να είναι σε θέση να χορηγεί ερευνητικές ενισχύσεις σύμφωνα και με τα όσα προανέφερα, έτσι ώστε να συμβάλει αποφασιστικά και στην ακαδημαϊκή συνεργασία και τις διεθνείς ανταλλαγές. Ταυτόχρονα μπορεί να αναβαθμιστεί και ως φορέας άσκησης πολιτιστικής διπλωματίας σε μια εποχή που η φήμη της χώρας μας χρειάζεται οπωσδήποτε ενίσχυση.**
2. **Την μετατροπή του σε ΝΠΔΔ εποπτευόμενο από το Υπουργείο Παιδείας. Η κατάργηση της διφυούς νομικής του υπόστασης θα δώσει στο ΙΚΥ την απαιτούμενη ευελιξία για την πραγματοποίηση των παραπάνω στόχων, αλλά και για την άντληση επιπλέον οικονομικών πόρων από τον ιδιωτικό τομέα μέσω χορηγιών.**

3. Την ολοκλήρωση της εκ του νόμου ιδιότητάς του ως εθνικού φορέα υποτροφιών. Για τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας, η πολιτεία οφείλει να μεταφέρει στο ΙΚΥ όλα τα προγράμματα υποτροφιών που χορηγούν άλλοι φορείς του δημοσίου όπως είναι π.χ. το ίδιο το Υπουργείο Παιδείας, το Υπουργείο Εξωτερικών, Πολιτισμού κ.λπ. Φυσικά το αντικείμενο των υποτροφιών αυτών θα προσδιορίζεται από κοινού με τους φορείς αυτούς, όμως η διαδικασία επιλογής και ελέγχου των υποτρόφων πρέπει να γίνεται από τις υπηρεσίες του ΙΚΥ.

Με τη σύμφωνη γνώμη του ΔΣ τις αλλαγές αυτές τις έχω συζητήσει και εισηγηθεί στις ηγεσίες του Υπουργείου τα δύο τελευταία χρόνια. Μέχρι τώρα η ανταπόκριση δεν ήταν η αναμενόμενη. Αυτό κατανοείται ωστόσο λόγω των πιεστικότητας συνθηκών, που καλείται να λειτουργήσει η πολιτική ηγεσία του υπουργείου σε συνθήκες κρίσης, ενός υπουργείου μάλιστα με τον μεγαλύτερο αριθμό υπαλλήλων και τεράστιο εύρος αρμοδιοτήτων, ιδιαίτερα μάλιστα μετά την συγχώνευση των υπουργείων Τουρισμού και Πολιτισμού και Αθλητισμού. Εκείνο όμως που κατά την προσωπική μου άποψη δεν είναι με κανένα τρόπο κατανοητό είναι η σπερμολογία περί πιθανής συγχώνευσης του ΙΚΥ από το ΥΠΑΙΘΠΑ ή/και ο διαμοιρασμός του μεταξύ ΥΠΑΙΘΠΑ και ΙΝΔΙΒΙΜ όσον αφορά τα προγράμματα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών υποτροφιών κάθε είδους, αφενός, και το νέο ευρωπαϊκό πρόγραμμα «Erasmus for all» αφετέρου. Προβληματική επίσης είναι και η απουσία συστηματικότερης συνεργασίας και ενημέρωσης γύρω από τις προοπτικές και τις δυνατότητες του Ιδρύματος. Κι αυτό όχι λόγω κάποιου θεσμικού πατριωτισμού ή συντεχνιακής υποστήριξης των εργαζομένων στο ΙΚΥ, αλλά διότι μια τέτοια εξέλιξη θα ήταν εντελώς αντίθετη προς ό,τι ένα σύγχρονο υπουργείο οφείλει να είναι: κέντρο παραγωγής πολιτικής και στρατηγικού σχεδιασμού και όχι φορέας διαχείρισης επιμέρους προγραμμάτων. Όπως προανέφερα, οικονομία κλίμακας μπορεί να γίνει με την πραγματική μετατροπή του ΙΚΥ σε εθνικό φορέα υποτροφιών και την απαλλαγή του από τον κρατικό/κρατικιστικό εναγκαλισμό και όχι με το διοικητικό υδροκεφαλισμό του υπουργείου, το οποίο ούτως ή άλλως δεν διαθέτει την κατάλληλη τεχνογνωσία για τη διαχείριση των πολλών και διαφορετικών προγραμμάτων του ΙΚΥ. Πέραν αυτού, τα νομοτεχνικά και διοικητικά προβλήματα που θα ανακύψουν από μια τέτοια εξέλιξη θα επιφέρουν όχι μόνο βραχυπρόθεσμο υψηλό κόστος, αλλά σε μερικές περιπτώσεις - όπως π.χ. τα κληροδοτήματα και η υλοποίηση και εποπτεία του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Δια Βίου Μάθησης» μετά βεβαιότητας θα οδηγήσουν σε αδιέξοδο.

Τούτων δοθέντων είναι πεπεισμένη μου ότι η προσδοκώμενη εξοικονόμηση μερικών δεκάδων χιλιάδων ευρώ (αν τελικά υπάρξει) δεν αντέχει στη σύγκριση με την πολλαπλασιαστική ωφέλεια που θα προκύψει από την αναβάθμιση του ΙΚΥ στη βάση της στρατηγικής που προηγουμένως ανέπτυξα.

Κυρίες και κύριοι,

η κρίση σε πέντε-δέκα χρόνια θα περάσει. Αλλά αφενός μεν δεν θα περάσει από μόνη της, αφετέρου δε, θα πρέπει να έχουμε προετοιμάσει το έδαφος για την επόμενη μέρα. Μέσα στην κρίση και παρά την κρίση εμείς στο ΙΚΥ «μετ' ευτελείας φιλοκαλούμεν», προμηδόμενοι μάλλον παρά επιμηδόμενοι, ακολουθώντας την αρχή «επιβραβεύουμε τους άριστους, στηρίζουμε όσους έχουν ανάγκη». Φρονούμε δε πως το να μας θυμούνται οι συμπολίτες μας ως εκείνους που ενώπιον βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών αναγκών συναίνεσαν στην κατάργηση, απορρόφηση ή συγχώνευση ενός εκ των ευγενεστέρων θεσμών της ελληνικής κοινωνίας και του μοναδικού δημόσιου φορέα χορήγησης υποτροφιών, είναι ολίγιστον αν το συγκρίνουμε με τη συνολική αναβάθμισή του σε προοπτική εικοσαετίας και πλέον. Διερμηνεύοντας, θέλω να πιστεύω, το αόρατο κολλέγιο των υποτρόφων του ΙΚΥ, θα έλεγα ότι με μια τέτοια κίνηση επιστρέφουμε και με το παραπάνω στην κοινωνία ό,τι εκείνη σε δύσκολες για εμάς περιόδους προσέφερε. Εύχομαι το ίδιο να μπορούν να πουν σε δέκα δεκαπέντε χρόνια από τώρα οι μελλοντικοί υπότροφοι του Ιδρύματος δια στόματος του ή της τότε Προέδρου του. Ελπίζω η πολιτεία να μη τους στερήσει την ευκαιρία αυτή.

Σας ευχαριστώ.